Štev. 238 V Trstu, v pondeljek 1. septembra 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Mirovna konferenca.

Mirovna pogodba z Avstrijo.

PARIZ, 30. (S.) Besedilo mirovne pogodbe z Avstrijo, ki je je odobril vrhovni svet, ne vsebuje bistvenih izprememb, kar se tiče teritorijalnih vprašanj. Samo majhno mestece Radgona je bilo prisojeno Avstriji. (Maribor ostane seveda Jugoslaviji. Op. ur.).

Pismo, ki spremlja mirovno pogodbo, govori o avstrijski odgovornosti za vojno. Spominja na začetek vojne, na delovanje Habsburžanov in končno na velik del odgovornosti Avstrije in Madžarske ter zaključuje, da zato zavezniki ne morejo postopati z Avstrijo enako kakor z drugimi državami, ki so nastale na ruševinah stare monarhije, kakor Jugoslavija in Čehoslovaška. Toda vkljub temu priznavajo zavezniki, da je, z ozirom na majhen obseg Avstrije, ki bo imela komaj 6 milijonov prebivalcev, nemogoče ne upoštevati njenega gospodarskega položaja, da se ji zagotovi možnost obstoja. Pismo opozarja na klavzulo, ki prepoveduje vsako propagando za združitev Avstrije z Nemčijo.

Resnica o jadranskem vprašanju?

»Nazione« poroča iz Rima z datumom 30. avgusta, da jadransko vprašanje še ni rešeno. Prošlo nedeljo se je med italijanskimi in francoskimi odposlanci ugotovljeni dogovor prevel na angleški ter odposlal Wilsonu in Lloyd Georgeu. Wilson še ni odgovoril, Lloyd George pa bo razpravljal o tem dogovoru na današnjem (31. avgusta) sestanku s Tittonijem. To da je resnica in nič drugega.

Komisija za povrnitev nemških vojnih ujetnikov v domovino.

PARIZ, 30. (S) V komisiji za povrnitev nemških vojnih ujetnikov v domovino zastopata Zedinjene države general Drosel in en polkovnik, ki se do sedaj še ni določil, Anglijo general Delfield in Van Sitatt, Italijo inozemci in polkovnik Toni, Japonsko polkovnik Magai in Shige Mitsu.

5.000 ameriških vojakov odpotovalo v gornjo Slezijo.

BASILEA, 30. (S) Berolinski »Lokalanzeiger« poroča, da je po določilih mirovne pogodbe odpotovalo 5 tisoč ameriških vojakov iz Zedinjenih držav črez Koblenc v gornjo Slezijo.

Iz Jugoslavije.

Secesija v radikalnem klubu?

ZAGREB, 27. »Hrvat« poroča iz Belgrada, da je v radikalnem klubu zopet oživela opozicija proti njegovemu predsedniku Protiću in njegovim ožjim pristašem. Baje ni izključeno, da pride v klubu v kratkem do secesije.

Pašić o reškem vprašanju.

PARIZ, 30. (»Secolo«.) Eden izmed urednikov »Petit Parisien« je imel z načelnikom srbske delegacije, Pašićem, pogovor o za sedaj velevažnih vprašanjih. Srbski državnik je pravil, kako se zelo boji monarhične vzpostavitve na Madžarskem, kjer skupno delujejo sile aristokratskih magnatov in obogatelih židov, ki bi se hoteli povzpeti na moč. Če si pa Madžarska nadene demokratsko vlado, ji bo pomagala Srbija, ki bo podpirala njeno trgovino in promet z inozemstvom s tem, da ji da izhodišče na Jadransko morje.

Ta pogovor je seveda privedel na govor o Reki. Če se to vprašanje reši po naši želji, je rekel Pašić, postane Reka veliko pristanišče, skozi katero bo šel predvsem češki, slovenski in poljski trgovinski promet. Reka je za nas isto, kar je za bolnika okno, skozi katero prihaja svež morski zrak. Potrebujemo Reke, da ozdravimo svoja pljuča. Če se to vprašanje ne reši nam v prid, ker ne verjamemo, se bomo obrnili k Splitu in Dubrovniku, in če se tudi tam naši napori ne izplačajo, bomo zahtevali pomednaroditev Reke.

Sedaj porabljamo Solun, ki ni naša lastna hiša, in vkljub temu, da nam Grška dovoljuje vse mogoče olajšave, ne moremo vendar živeti z oknom, ki je odprto na koncu tako dolgega hodnika. Če hoče Italija voditi napram nam prijateljsko politiko, smo pripravljeni narediti vse mogoče, da ustvarimo med njo in nami bratske odnošaje.

Proti Židom v Prekmurju.

DUNAJ, 30. Kakor doznava »Neue Freie Presse« iz verodostojnega vira, so bili v Železnem komitatu hudi izgredi zoper Žide. Med žrtvami je več mrtvih.

Vstaja v Črnigori?

LONDON, 30. (S) Agencija »Reuter« poroča iz zanesljivega vira, da so izbruhnili novi boji v Črnigori, kjer je položaj jako težaven. Po vsej deželi vlada revolucijonarno gibanje. Boji se vrše povsod, kjer skušajo Srbi potlačiti s strogimi ukrepi vstajo. Črnogorci zmagujejo. Porušili so železniško progo med Vir Bazarjem in Baron vsled česar se nahajate te dve mesti v veliki nevarnosti. Srbi ojačujejo svoje čete v Črnigori, toda zdi se, da vžiga njihova politika le narodni čut Črnogorcev in da povzroča še večjo sovraštvo proti Srbom.

Romuni pobrali beligrajski savski most.

BELGRAD, 30. Kakor se doznava iz poučenih virov, se brani Romunija še vedno izročiti železno konstrukcijo za savski most pri Belgradu, ki so ga njene čete zaplenile, ko so zasedle Rešico v Banovini, čeprav je bila že naložena na železniške vozove ter pripravljena za prevoz v Zemun. Kakor sedaj izgleda, ne bo preostajalo naši vladi drugega, kakor da naroči novo železno konstrukcijo kje drugje.

Trgovska pogodba z Nemško Avstrijo.

BELGRAD, 28. Pod predsedstvom ministra za trgovino in industrijo, dr. Kramerja, se je včeraj nadaljevala anketa o trgovski pogodbi z Nemško Avstrijo. Skoraj vsi govorniki so nastopili ostro proti monopolu, ki ga hoče uvesti Nemška Avstrija na trgovino z Jugoslavijo. Nemško-avstrijska trgovina je namreč tako organizirana, da se ji je posrečilo dosedaj nastopiti kot edini prodajalec in edini kupec v Jugoslaviji in je na ta način dobila v svoje roke tudi samovoljno diktiranje cen. Predlagali so med drugim, da se po vzorcu nemškega Warenverkehrsbureaua osnuje trgovsko zastopstvo Jugoslavije na Dunaju. Zastopnik Zadružne zveze v Celju se je zavzemal za interese producentov ter zahteval, naj se določi sorazmerno z znižanjem cen kmetijskih produktov tudi znižanje cen industrijskih proizvodov. Zastopnik ljubljanske Gospodarske Zveze pa je poudarjal, da so draginji v veliki meri krive visoke carine. Minister dr. Kramer je h koncu seje poudarjal, da je odredil že vse potrebno, da se carinsko vprašanje čimprej uredi in da se za vse nujne predmete določi carina kolikor mogoče nizko, za poljedelske stroje in poljedelsko orodje pa sploh odpravi. Njegovo stremljenje bo šlo za tem, da carinska politika ne bo več ovirala uvozne trgovine. Vlada se bo potrudila, da pride čimprej do rednih trgovskih pogodb s sosednimi državami.

Podržavljenje veleposestev.

REKA, 30. »Riječ« piše, da je minister Poljak imenoval komisijo, ki ima nalogo, da pripravi prehod veleposestev pod državno upravo.

Novo žigosanje denarja?

Zagrebška »Narodna Politika« poroča iz poučenih krogov, da se bodo bankovci znova žigosali, vendar na čisto drug način nego zadnjič.

Iz Čehoslovaške.

Čehoslovaški premog za Nemško Avstrijo.

CURIH, 30. (S) Načelnik italijanske vojaške misije se je v zadnjih dnevih pogajal s čehoslovaškim ministrskim predsednikom Tusarjem o izročitvi premoga Nemški Avstriji.

Iz Italije.

Prisilno posojilo, amnestija in podpore

RIM, 29. V današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo nad dve uri o finančni politiki kabineta. Izprva se je zdelo, da bo zmagalo mnenje za določitev davkov na kapital. Po potovanju ministra Schanzerja v Pariz in London se je določilo prisilno posojilo, katero je odobril ministrski svet v današnji seji in poveril posebni komisiji načrt za izvršitev. Ministrski svet konča jutri ali v nedeljo razpravo o napovedani amnestiji. S sklepom tozadevnega ministrstva se je zvišal fond, določen za agrarna posojila, zopet za 20 milijonov. Ta fond se bo uporabljal za podpore kmetovalcem, ki morajo nakupiti živino, gnoj in poljedelske stroje.

Nedeljski počitek za časnikarje.

RIM, 31. (S.) Glavni federacijski svet italijanskih časnikarskih društev je odobril v današnji seji naslednjo resolucijo: Federacijski časnikarski svet je vzel na znanje uspeh referenduma pri časniških izdajateljih in časniških zadrugah. Ker smatra svet, da je sedaj že v splošni zavesti dozorela misel o primernosti in praktičnosti časnikarskega nedeljskega počitka, je poveril zadružnemu predsedništvu nalogo, da posreduje pri vladi za takojšnjo izdajo tozadevnega zakona.

50.000 delavcev brez dela.

TURIN, 30. Okoli polovice tega meseca je proglasil sindakat nameščencev v piemontskih tekstilnih podjetjih stavko, ki bi se bila morala začeti dne 18. t. m. Toda vsled posredovanja prefekta in ministra Danteja Ferrarisa, je bilo sklenjeno, da se počaka s stavko, dokler ne bodo dokončana pogajanja s podjetniki. Ker pa pogajanja niso dovedla do zaželjenega uspeha, je bilo nocoj sklenjeno, da se v ponedeljek začne stavka. Na ta način bodo morala vsa piemontska tekstilna podjetja ustaviti delo, in nad 50 tisoč delavcev ostane brez dela.

Grozen vihar v Benečiji.

VIDEM, 30. (S) Grozen vihar je upostošil občino San Giorgio. Okraj Domani je popolnoma uničen. Bilo je nekoliko mrtvih in mnogo ranjenih. Brzojavilo se je na vse strani po pomoč. Iz Casarse je že odšel vlak z vojaštvom na pomoč. Silen vihar je uničil nocoj tudi v Artegni nekoliko hiš. Podrobnejše vesti manjkajo.

Ebertov govor o položaju Nemčije.

CURIH, 30. (S) Iz Stockholma poročajo: Državni predsednik Ebert je naglašal na obedu, ki se je priredil njemu v čast, da je naložila vojna tako težka bremena, katera se morejo prenašati le z enotno združitvijo vseh sil. Predsednik je izjavil, da je položaj Nemčije napram inozemstvu skrajno težaven. Če si hočemo priboriti — je rekel predsednik — zopet svoje prejšnje mesto napram inozemstvu in pridobiti to, česar potrebujemo za življenje, se moramo tesno združiti vsi ramo ob rami brez razlike slojev in ustvariti edino fronto proti inozemstvu. Ebert je nato naglašal potrebo enotne sestave vojske in končal govor s toplim pozivom na vse prijatelje človečanstva za osvoboditev vseh nemških vojnih ujetnikov.

V očigled Rennerjevi povrnitvi.

CURIH, 30. (S.) Z Dunaja poročajo: Ob priliki Rennerjeve povrnitve mu odide Finck nasproti v Feldkirch. Dne 2. septembra se bržkone sestane velika komisija. Še pred komisijo se sestane ministrski svet. Istodobno se bodo vršila zborovanja raznih strank.

Wilsonovo potovanje.

WASHINGTON, 31. (S.) Wilson namerava obiskati v propagandne svrhe 30 mest, med temi: Indianopolis, Saint Louis, Minneapolis, Slattle, S. Francisco, Denber itd. V Washington se povrne okoli 30. septembra.

WASHINGTON, 31. (S.) »Paker« javlja, da se ameriške čete umaknejo takoj iz Sibirije. Mogoče jih nadomestijo prostovoljci.

Nov popravek pogodbe za Zvezo narodov.

WASHINGTON, 30. (S.) Senatova komisija za zunanje stvari je odobrila z 9 proti 8 glasovi nov popravek versailleske pogodbe; vsled katerega bi imele Zedinjene države isto toliko zastopnikov skupščin Zveze narodov, kolikor jih bo imela Anglija.

Iz Poljske.

Boljševiška propaganda na Poljskem.

NEAPELJ, 30. »Il Mattino« posnema članek, ki ga je poslal meseca avgusta poročevalec »Journala de Genève«. Varšavski poročevalec poroča o nekem dogodku na varšavski postaji:

Med množico, ki se peha, da bi dobila prostor v vlaku, med deželani v narodni noši, bosimi ženami z raznobarvno ruto na glavi in z ogromno vrečo na hrbtu, med sivoobločenimi vojaki poljske vojske in podčastniki s plavimi znaki legijonarcev, židovskimi trgovci in drugimi najrazličnejšimi ljudmi, ki tvorijo za zapadnjaka popolnoma novo sliko, med vso to množico stoje štiri francoski »lovci,« odlikovani z vojnim križcem, ki pripadajo Hallarjevi diviziji. »Lovci« se o nečem veselo pogovarjajo, vstopijo na to v »buffet« in naročijo tri vrčke piva.

Vsi trije se smejejo, natakar prinese pivo in trije lovci si nazdravijo: »Živilo boljševištvo!«

Poročevalec je bil presenečen, tembolj, ker niso kazali, da bi bili uporniki. Tudi niso bili kakor podobni Lenjinovim boljševikom v Rusiji.

Vojaki so ga smeje povabili, naj pije žnjimi na »boljševiški račun,« Poročevalec jim je izrazil svoje začudenje, nakar so mu pripovedovali, kaj se je zgodilo. Ravnokar so se pripeljali z vlakom iz Lublina. Ko so izstopili, sta se jim približala dva žida, ki sta jim napolnila žepe z denarjem in jim dala nekoliko izvodov boljševiških proglasov. Vojaki so sprejeli židovski dar, a so nato izročili proglase postajnemu poveljniku in dali žida aretirati. Za denar so si pa privoščili pivo.

Podobno izpadajo mnogoštevilni poizkusi boljševiške propagande pri poljskih vojakih. Židje so razvili živahno propagando pri Pilsudskijevi armadi, toda brez uspeha. Vojaki in civilisti ogorčeno zavračajo podobne poizkuse. V boljševiških proglasih se pozivajo vojaki, naj dezertirajo, naj pobijejo svoje francoske častnike i. t. d. Iz Rusije prihaja ogromna množina denarja za poljske dezerterje.

V začetku julija meseca so bili boljševiški agenti v Varšavi že popolnoma gotovi, da pride v kratkem v Rim in Pariz sovjetska republika. Sedaj so malce razočarani, toda vendar ne popuščajo.

Pred odhodom zadnjega vlaka z diplomati iz Varšave v Pariz je aretirala policija dva agenta, ki sta hotela podkupiti sprevodnika, da bi vzel seboj v Francijo nekoliko boljševiških proglasov.

Mnogo boljševiških divizij se je koncentriralo ob Dvini, kjer bi hotele na vsak način prebiti poljsko bojno črto. Toda poljski vojaki, ki so videli od blizu strahote boljševiške vladavine, branijo zagrizeno svojo domovino proti boljševiškemu vpadu.

Poljski delavec-socijalist je dober narodnjak in nima nič skupnega z moskovskimi obsedenci. On zaupa v Josipa Pilsudskega in zna, da je njegovo demokratstvo podlaga za napredek, a Lenjinov komunizem da pomenja nazadovanje.

— Priobčili smo ta članek, katerega zanesljivosti ne moremo v sedanjih razmerah kontrolirati, zaradi tega, ker se iz njega jasno vidi, kdo bi hotel zanetiti na Poljskem boljševiški požar. Širitelji boljševiške ideje na Poljskem so isti ljudje, ki so jo v Rusiji zanetili: ruski in poljski židje.

Kdor je videl razmere na Poljskem, se je gotovo prepričal, da niso poljski židje ljudje, katerim leži na srcu blagor poljskega naroda. S tem bi nikakor ne hoteli trditi, da je Poljska obljubljena dežela, kjer ni potrebna nobena izprememba. Nasprotno! Poljska je dežela, v kateri se mora z železno metlo mnogo tega pomesti, toda poljski narod je spoznal, če odgovarja zgornji članek resničnim razmeram, da mora država postati najprej trdna na zunaj; doma se še vedno lahko temeljito pomete!

Sporazum med Jugoslavijo in Italijo.

»Era Nuova« objavlja v svoji včerajšnji številki v dopisu z Reke članek, ki ga je objavil »Agramer Tagblatt« iz peresa znanega srbskega publicista Špira Gopčevića. Žal nam je, da nimamo članka v izvirniku, da bi ga objavili v celoti, kajti reški poročevalec »Ere Nuove« je gotovo izpustil marsikaj, kar njemu ni bilo všeč, kar pa je najbrž značilnejše za Gopčevićevo presojo položaja v Jugoslaviji, kot pa ono, kar je posnel iz članka poročevalec »Ere Nuove«. Vsekakor pa tudi ta okrnek vsebuje to in ono, kar je vredno zabeležbe.

Pisec predvsem poudarja potrebo modre vnanje politike v novi državi SHS ter nadaljuje:

Mejaši smo sedmih držav, od katerih nam jih je šest sovražnih. V takih razmerah bi ne mogla živeti nobena država in še tem manje mala in siromaška Jugoslavija. Državi SHS je torej treba zaveznikov. Toda tudi najtrdnejše zveze, če ne odgovarjajo določnim koristim zveznih držav, so neučinkovite in v trenutku potrebe — kakor se je videlo v tej vojni — zavezniki ali odrekajo obljubljeno pomoč, ali pa obračajo orožje proti staremu zavezniku. Zato je nujno potrebno, da si poiščejo zavezništva, ki temelje na vzajemnosti interesoo.

»Poglejmo položaj Jugoslavije! Med njenimi sedmimi sosedi je brezdvomno najmočnejša Italija, ki je torej najzaželjenejši prijatelj, ali pa najnevarnejši sovražnik. Mislim, da ni med nami nobenega, ki bi ne želel živeti v miru in prijateljstvu s to državo. Dobri odnošaji bi bili v veliko korist obema državama.«

Pisatelj stavlja naravno pogoj, da se Italija odreče svojega namena, da izključi Jugoslavijo od morja in da jo usužnji. Veliki Italiji se pač ni treba bati majhne Jugoslavije, ki nima ne železnic ne industrije, in ne more sama proizvesti niti najmanjše stvari. Italija bi imela lahko velike koristi od prodajanja svojih industrijskih proizvodov, katerim ne grozi radi bližine in majhnih troškov sploh nikakšna konkurenca. Italija bi se lahko istočasno preskrbljevala s sirovinami, kakor lesom in živili, ki jih zelo potrebuje.

Mržnja, ki jo je Avstrija zasejala med Italijane in Slovane v mešanih obmejnih krajih, še vedno ovira iskreno prijateljstvo, ki je pogoj dobromišljeni zvezi, toda porabiti moramo vse sile, da odstranimo to veliko napako.

Če Italija neha gledati na Balkan, kakor na bodočo kolonijo, — za kolonizatorje nimamo prostora in želimo samo, da bi Italija dobila potrebno ozemlje v Mali Aziji in Afriki — lahko postanemo najboljši sosedi. Če se nam pa ne posrečijo naši napori, da bi jo pridobili kot prijateljico, tedaj ostane naša sovražnica, proti kateri bomo morali obrniti vse sile naše zunanje politike.

Napisi v cirilici, Srbi in Hrvati.

Praški »Národni Listy« prinašajo pod naslovom »Protisrbske demonstracije v Zagrebu« ta-le članek: »Ko je izbruhnila vojna l. 1914, so zagrebški Hrvati smatrali za svojo prvo dolžnost, da so strgali napise na srbskih hišah in vobče vse, kar je bilo označeno v cirilici. Toda ne dovolj, — razbili so trgovine, raznesli blago, Srbi so bili osebno napadani. To je bilo sramotno, ali dalo se je vsaj razlagati. Tako sta hotela Dunaj in Pešta. Kaj pa naj rečemo, ko čitamo sedaj hrvatska poročila, ki spominjajo na žalostne trenutke pričetka vojne? Zopet je prišlo do demonstracij, do raznih poklikov in v Zagrebu so pred nekaj dnevi bili uničeni ali vsaj zamazani vsi srbski napisi na hotelih in trgovinah. Nad temi pojavi, ki so več ko nehvaležnost napram srbski veji jugoslovanskega naroda, ki so nekaj, kar bi se sploh nikdar ne smelo pojaviti, se razburjajo hrvatski listi demokratski smeri, tako »Riječ SHS«, ki že deli časa prinaša svoje članke tudi v cirilici poleg latinice. In »Jutarnji list« se vprašuje: »Ali naj uničenje onih napisov označuje politično borbo proti kakršnikoli hegemoniji? Ali more cirilica sploh označati hegemonijo? Ali ni cirilica ravnotako hrvatsko pismo, kakor latinica?« — Antagonizem hrvatsko-srbski, ki je utihnil v prvih dneh svobode, ki so jo Hrvatom prinesli Srbi, se pojavlja iznova. Žalostno je, da pa ni delo ljudstva, ampak nekaterih političnih voditeljev, in to včasih ne samo navadnih tlemagogov, marveč se nahajajo med njimi tudi nektere najboljše hrvatske politične glave, kakor dr. Lorković in prof. Šurmin, čeprav so ravno inteligenca in voditelji pozvani k temu, da bi bili glasniki narodnega zedinjenja.« Tako »Národni Listy«. Ali ne obliva rdečica sramu vsakega Jugoslovana? Dogodek je sam po sebi neznaten: Zakovec so v noči razbili v cirilici napisan naslov »Hotel Royale« na lici (razume se, da je ta napis bil samo poleg onega v latinici) in napis neke knjigarne. Ti napisi so se nahajali na svojih mestih že od prevrata dalje. In zakaj razbiti? Kdo jih je razbil? Mi ne moremo verjeti češkemu listu, da bi bila dr. Lorković in prof. Šurmin poleg drugih neposredno kriva »protisrbskega« razpoloženja v enem delu Hrvatov. Sokriva sta pa posredno, s svojim naglašanjem, kakor da je Hrvat nekaj drugega kakor Srb. Kdor naglaša danes Slovenstvo, Hrvatstvo ali Srbstvo kot posebne, samo združene enote, je po našem najsvetejšem prepričanju izdajnik, pa naj se zove Radić, ali Tomić ali kakorkoli. Danes ni več Srbov, ni Hrvatov in ni Slovencev, samo Jugoslovane poznamo. Samo Jugoslovane, — politično. Kulturno, ali versko, po tradicijah, in po književnosti, jeziku, da, tam so razlike; velike razlike in slepec, kdor jih ne vidi. Te razlike pa smejo imeti samo eno posledico: Bratsko tekmo v zbliževanju in ustvarjanju kulturnih enot, nič drugega.

Točka kakor imamo v Sloveniji pri nemškutarjih, Šušteršičevcih in drugih takšnih ostankih tužne, pretužne in sramotne preteklosti ljudi, ki niso za edinstvo, tako je takšnih ljudi še mnogo več na Hrvatskem, — in tudi med Srbi. Z obeh strani se še greši in na obeh straneh je še treba čiščenja. Toda to čiščenje je opravilo čistih. Prl čiščenju nimajo prav nič opraviti židovi in razni plemiški in neplemiški nemško govoreči zagrebški patrijotje v zvezi s frankovskimi šegati in brivskimi pomočniki. In ravno ti in takšni ljudje so, ki šepečejo po Zagrebu in gledajo svetlo v Italijo, na Ogrsko in v Avstrijo, oni dajejo informacije židom v Avstriji, ki potem govore: »Dös Jugoslavien wird sich eh' nöt halten, g'wiss nöt länger als zwoa Monat.« in oni mažejo cirilske napise, ker nje zbadajo takšni napisi v oči. V Ljubljani bi se to ne zgodilo, nasprotno, — dajte nam poleg onih v latinici več, mnogo več cirilskih napisov, da se navadi oko na pismo Cirilovo, ki ne pomeni nikakšne hegemonije, ampak prihod drugega brata, ki nam je prinesel svobodo, v kateri smo edini ž njim!

Noben Hrvat ni dvignil roke na cirilski napis. Noben Hrvat se ne boji srbske hegemonije, ker ve, da je ni, da je biti ne more. Hegemonije se boji samo žid, frankovec, plemič, torej tujec, sovražnik. S srbske strani morda misli na hegemonijo kakšen radikalec. Morda znači ta ali oni napis željo po hegemoniji. Toda takšne ljudi je treba drugače učiti in ne z mazanjem napisov. Uvedimo n. pr. v celi državi vse napise na železniških postajah v latinici in cirilic, od Splj do Gjevgelije, pa bo mir tudi pri onih, ki mislijo, da je v napisu in grbu zražena moč naroda ali kaj

---

PODLISTEK

Ilijeva oporoka. (34)

Avgust Šenoa. — Prevedel M. C—č.

Odvetnik in vdova sta začela preiskavati prodajalnico, toda skoraj vsi predali in vsi sodovi so bili prazni. Papir za sladkor je bil napolnjen s slamo, steklenice za žganje, kis in fino vino s pobarvano vodo, vreče za kavo pa s peskom.

— Tu ni ničesar! — je dejal Jelušić hladnokrvno.

Bilo je popoldne nekega jesenskega dne. V dvoriščni sobi neke hiše v Dugi ulici je sedel gospod Jelušić, mirno kadeč svojo dolgo pipo. Obraz mu je bil jasen in tupatam se mu je mogel na ustnicah opaziti smešek. Zdelo se je, da mu posli dobro uspevajo. Razkopaval je in zopet skladal razne papirje ter veselo kimal z glavo. Magistrat je odobril njegovo poročilo, po katerem se v zapuščini pokojnega Radića ni našlo več ko 3000 goldinarjev gotovine. Tuzemske dolgove, ki jih je napravil pokojnik Radićeve zapuščine, in ki mu ga še Joso Marinić, je popisal. Bilo je okoli 6000 goldinarjev dolga. Poštenjak Joso je na debelo naročeval blago, ki ni nikdar prišlo v Radićevo prodajalnico, temveč je je dal odpeljati k drugim kramarjem, ki so mu plačali seveda samo polovico vrednosti, toda Joso je sprejel tudi to polovico in jo porinil v svoj žep. Jelušić je uredil vse, da so se plačali dolgovi, da se je trgovina zopet odprla, in kakor da ni bilo nič.

Ljudje so molčali, stotnik ni izvedel ničesar in vdova Jaga je bila zadovoljna in vesela ter je rada podpirala obveznico, ki se je vknjižila na hišo in ostalo imovino pokojnega Radića. Podpisala je obveznico celo, še preden je Jelušić vpisal dolžno svoto, ker je rekel modri odvetnik, da še ne ve, koliko bo treba izposoditi denarja. Peklo ga je samo še dvoje: prvo, da je še živel Joso, ki je vedel za njegovo skrivnost, drugo pa, da Mare ni bilo nikakor mogoče pripraviti, da bi vzela lekarnarja, kateri ga je nadlegoval vedno bolj. Toda upajoč, da tudi te dve oviri odpravi s svojo bistroumno glavo, je ravno sešteval dobiček, ki ga mu je doslej neslo oskrbništvo, ko je prišel Petričević.

— Kaj hočeš? — je vprašal jezno odvetnik.

— O, o! Posebne novosti! Prav posebne.

— Kakšne? Govoriti hitro, nimam časa.

— Joso.... Joso.... veš, oni Joso, ki je bil v prodajalnici, kjer sva midva kuratorja, hihihi, kuratorja — in Petričević je pospremil te besede s peterimi prsti.

— Kaj Joso? — je skočil odvetnik vznemirjen pokoncu.

— Zaklali so ga, fundamentaliter, zaklali so ga, kakor purana.

— Kje? Kdo? Kdo ti je povedal to? — je dejal Jelušić razburjeno in prijel Petričevića za roko.

— Slišal sem to pri županji. V gozdu za Karlovcem so našli mrtvo truplo, v prazni listnici pa samo potni list. Najbrž je hotel k morju, pa so ga posreči pričakali razbojniki in umorili, ker pravijo, da je vdrla tjakaj četa hajdukov iz Ukrajine.

Odvetniku se je od veselja posvetil obraz. Pijani Petričević ni slutil niti oddaleč, kako je ta novica razveselila odvetnika. Ko se je nekoliko pomiril, je nadaljeval:

— Vidiš, vidiš, slabi časi, čudni časi. Torej so ga umorili reveža, poštenjaka! Toda, dragi amice, — je nadaljeval odvetnik, — imam veliko, zelo veliko nujnega dela. Na, tu imaš dvajsetico za čašo vina.

— Dvajsetico za čašico vina? — je ponavljal Petričević porogljivo, držeč darovano dvajsetico z dvema prstoma, — dvajsetico, pa še preluknjana! To je premalo, dragi Jelušić, to je komaj za en obrok. Ti dobro veš, da nimam niti groša več. Vrag me je zmotil, da sem začel igrati. Fuč! Fuč! V moji mošnji nimajo blagoslova, pa vendar nisem večji lopov od tebe. Vdova mi je dala nekoliko goldinarjev, toda zadnjikrat me je stotnik vrgel iz hiše. Nimam stanovanja in se preživljam z žganjem: ta hrana je poceni. Spim v gozdu, v Tuškancu: to je poceni stanovanje. Toda noči so hladne; nimam gorke obleke in se mi ne da beračiti vsak čas. Ko pa sem že postal lopov, mi mora moja lopovščina tudi nositi obresti, ali si slišal, domine collega? Zato mi daj denarja, denarja! Kajti na mojo dušo.... Petričevičeve oči so se divji zabliskale, razjarjeno je vrgel preluknjano dvajsetico Jelušiću pod noge in vzdignil pest proti bledemu odvetniku. (Dalje.)

— Kaj? — je dejal Jelušić in se prijel za glavo. — Kaj? Ali je res? Ali je res? Ali je res

sličnega. Ali naj se povrnejo časi Avstrije? Takrat je v napisu in grbu izražena moč naroda ali kaj samo za onega, ki še misli po avstrijsko. Napisi služijo danes prometu, ne pa hegemoniji. In mazanje napisov je delo, ki škoduje narodu, pa Hrvatom bolj ko Srbom.

Potem pa imamo že raise samo kritiko... Toda prepričan sem, da bo Hrvatska prebolela to krizico. Preveč dobrih moči ima v sebi in preveč žilavosti. Daj nam bog kmalu mir, da vemo, kje so začasne meje kraljevine, in potem — z vilami nad gnoj, da izčistimo zrak in uredimo čisto hišo. Pravi Hrvati, tisti, katerih dedje so znali umirati »za krst časni i slobodu zlatnu«, bodo sami pognali kužno iz svoje srede in sami napravili red, kakor morajo pravi Srbi napraviti red pri sebi in pognati v luknjo svoje temne elemente. To pa se mora zgoditi kmalu, da si ljubi sosedje na severu in jugu ne bodo delali praznih upov in da ne pade naš zunanji kredit še bolj, nego je padel doslej vsled te tujčeve agitacije in vsled podzemnega dela slepih krtov.

Pismo iz Amerike.

Iz pisma našega rojaka v Ameriki posnemamo:

Dolga, dolga so bila res minula leta od 1914 naprej. Hudo je bilo čakanje rešitve in zmage. Kakor ste tega slovesnega dne vi težko pričakovali, tako smo ga tudi mi; kajti od 6. aprila 1917 smo bili tudi mi Amerikanci zapleteni v vojno. Okrog 2 miliona naših vrlih ameriških vojakov se je junaško borilo za dosego svetovne svobode, in ravno toliko jih je bilo še doma pripravljenih. Da je Amerika vmes posegla, moramo to pripisovati samo našemu predsedniku Wilsonu. Sedaj ga vse obožuje tudi pri nas, ker je s tem pripomogel streti nemški in avstrijski militarizem. Tudi naših ameriških Slovencev je bilo več tisoč v vojni na Francoskem. Samo od naše podporne organizacije je bilo vpoklicanih 238, 5 od teh je umrlo na bojnem polju. Vseh Slovencev je bilo po moji sodbi kakih 15 do 20 tisoč. Morali so iti vsi sposobni od 21. do 32. leta, zatem je bil izdan še ukaz do 45. leta; tako da sem se tudi jaz registriral in pripravljal.

In še nekaj važnega omenim, čemu se Wilson tako poteguje za nas Jugoslovane:

Pri zadnjih volitvah so mu baš Jugoslovani pripomogli do končne zmage. Imel je tekmeca; borba glede volitve je trajala skoro 4 dni; oba kandidata sta imela enako število glasov: Hughes in Wilson. Zadnji volilni okraj države Kalifornija, kjer živi več tisoč Dalmatincev, je pa izrekel odločilno besedo za Wilsona. Vseh 6000 Dalmatincev onega okraja je volilo Wilsona, in to je pripomoglo do njegove zmage. To naš predsednik dobro zna. Izrazil se je celo, da Jugoslovanov ne bo nikdar pozabil; če bi teh ne bilo v Ameriki, bi on sploh ne bil več predsednik. To so fakta in dejstva, katera je pripoznal sam predsednik Wilson.

Vprašalo se bo morda, kaj smo ameriški Slovenci storili dobrega za vas za časa minule vojne? Hvaliti se dosti ne smemo in ne moreom. Storili smo pač kar je bilo mogoče. Vojna nas je predramila, da smo se organizirali tudi na političnem polju. Ustanovilo smo S. N. Z. (Slovensko Narodno Zvezo). Vseh podružnic te zveze je sedaj 32. Te podružnice so tekom vojne prirejale razne shode, na katerih so se sestavljali protesti in resolucije za vlado v Washingtonu, državne senatorje in kongresnike, razni listi, zastopnike vlad zaveznikov itd. Teh protestov je romalo na stotine in stotine v javnost. Dalje je ta Zveza započela misel za pomoč rojakom v stari domovini in sicer v materijalnem oziru. Nabrali smo več tisoč dolarjev za Jugoslav Relief. Dalje smo ustanovili tu v Chicagu posebni pomožni odbor, ki je poslal 1604 zaboje blaga v Jugoslavijo. Sleherni adresat prejme zaboj naravnost na dom; upam da so zaboji že na Slovenskem.

Druga naša politična organizacija je Jugoslovansko Republičansko Združenje, koje vodijo osobito naši radikalci ali socialisti. Ti so si nadeli načelo, da zahtevajo naravnost federativno republiko v Jugoslaviji, medtem ko obstoja S. N. Z. na Wilsonovih principih, ali na samoodločevanju. Med obema strankama je velik nesporazum in nasprotovanje. To nam dosti škoduje in onim. Dosedaj so nabrali naši nasprotniki okrog 60 tisoč dolarjev, katere rabijo za propagando. Ti so obljubili izposlovati l e g a l n o s v o b o d o (?) Slovencem v starem kraju; kaka bo ta svoboda, boste že videli!

Etbin Kristan, vodja tega združenja, je poklican v staro domovino po naročilu ondotnih socijalnih demokratov. Ali bo šel, ali ne, še ne vemo.

To bi bilo torej površno poročilo o našem delovanju, kar se tiče naše narodne dolžnosti v minuli vojni.

Ne samo vi, tudi mi smo trpeli posledice vojne in jih trpimo še sedaj. Najbolj hude posledice so: velika draginja. Čuli smo, da je bil za časa vojne kruh cenejši v Trstu kot pa tukaj, tako je bilo tudi z drugimi živili. Tudi mi smo imeli vojno moko, odnesrke za sladkor, premog in razne jestvine. Piti smo morali tudi bolj grenko kavo, ker se je sladkor rabil za vojaštvo in zaveznike za izvoz. Meso je še danes neznansko drago. Ko sem prišel pred petimi leti v Chicago je stal funt mesa za juho 8 centov, danes je pa po 32; živi prašiči so 21 in pol centov na vago, jajca 50 centov tucat, surovo maslo 60 centov, mleko 14 centov kvart (pol litra), torej je dražje kot pri vas, samo 1 K liter. Najhujše posledice pa trpimo od 1. julija letos, ko je postala cela Amerika suha in je prepovedana prodaja vina, piva in žganja. Pijemo samo pokalice in mehke pijače.

Naj še omenim, da velja sedaj tukaj 100 K samo 4 dolarje 95 centov, v mirnem času je bila pa cena 20 dolarjev 50 centov. Kdor ima sedaj dosti dolarjev in gre domov v stari kraj, lahko postane bogatin. In denarja so si naši ljudje tudi precej prihranili; to bo dosti pomagalo domovini, ko pridejo naši Amerikanci domov.

Še nekaj sem pozabil omeniti, kar smo ameriški Jugoslovani žrtvovali v minuli vojni. Za razna naša vojna posojila smo dali 25 milijonov dolarjev, kar je uradno izkazano. Ta svota že nekaj šteje.

Domače vesti.

Seja odbora političnega društva »Edinosti« se bo vršila v sredo, 3. septembra ob 8 zvečer v Narodnem domu.

Milan Skrbinšek, bivši ravnatelj tržaškega gledališča, je angažiran na Hrvatsko Narodno Pozorište v Sarajevu kot prvi karakterni igralec in režiser.

Narodna himna. Češko notranje ministrstvo je izdalo podrejenim uradom naslednjo odredbo: Bilo je često ugotovljeno, da se himna »Kde domov muj« igra in poje pri takih prilikah in na takih krajih, ki profanirajo to himno našega narodnega preporoda in državnega ustajenja. Uradi se opozarjajo, da je dovoljeno to himno v zvezi s slovaško »Nad Tatro se blíska« peti in igrati le pri svečanih prilikah resnega značaja in da je publika — samo ob sebi umljivo — dolžna, stoje poslušati himno. Igrati in peti himno v restavracijah, kavarnah, na plesu itd. ni dopustno. Ni pa načelnih prigovorov, če se himna dene v kako glasbeno zmes češkoslovaških pesmi v pristojnem izvajanju.

Jugoslovanski konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani, ki se ustanovi v prvih oddelkih letošnje jeseni, bo nudil v svoji popolnosti mladini umetniško izobrazbo v vseh strokah glasbe in igralske umetnosti. V svojih oddelkih bo obsegal: 1. šolo za vse glasbene instrumente: klavir, orgije, gosli, violo, čelo, kontrabas, flavto, oboo, klarinet, fagot, rog, trobento in pozavno v 6 do 7 letnikih; 2. šolo za glasbeno teorijo, ki obsega elementarno teorijo, harmonijo, kontrapunkt in kompozicijo z njenimi pododdelki za izobrazbo kapelnikov, opernih in koncertnih dirigentov, pevovodij in glasbenih učiteljev v 6 do 7 letnikih; 3. šolo za izobrazbo v solopetju za koncert in opero v 6 letnikih; 4. operno šolo v 3 letnikih; 5. dramatično šolo v 3 letnikih. Konservatorij naj bo kulturno svetišče glasbene, operne in dramatične umetnosti. Osamosvoji, pospešuje in z vso skrbnostjo naj goji svojo jugoslovansko glasbeno kulturo do najvišje popolnosti, ki bo mogla tekmovati s svetovnimi kulturnimi narodi. Potreba ustanovitve jugoslovanskega konservatorija je postala nujna. Jugoslovanski narod v vseh imenih v Srbih, Hrvatih in Slovencih ima veliko nadarjenost za petje in glasbo. To je dokazal pri vseh treh plemenih, odkar se je mogel kulturno razvijati. Talentov je bilo oblo povsodi, visokih šol za umetnost pa ne. Pri Slovencih se je v zadnjih desetletjih z delovanjem »Glasbene Matice« izobrazilo precejšnje število talentov do uglednih umetnikov. Temelj jim je položila »Glasbena Matica«, po dovršenih »Matičnih« študijah, pa so izpolnili svojo izobrazbo na konservatorijih v Pragi, na Dunaju itd. Potrebujemo 6 letnikov pianistov, violinistov-, čelistov-solistov; konservatorično izobraženih glasbenih učiteljev za vse predmete po glasbenih šolah, gimnazijah, učiteljiščih, realkah, licejih, meščanskih šolah; v društvih pevovodij, v gledališčih kapelnikov in korepetitorjev, za koncerte koncertnih dirigentov itd. Resno delujoči konservatorij bo mogel lastne državljane izobraziti in podati svojemu narodu. Gojitev in izobraževanje orkestralne glasbe je za obstoj in delovanje vseh opernih, gledaliških in vojaških orkestrov v celi Jugoslaviji absolutno potrebna, da ne bomo vedno navezani na import tujih državljanov. Tudi naši talenti naj se posvetijo kariieri orkestrskega glasbenika. Brez te izobrazbe ne bo mogla procvitati ne gledališka, ne simfoniška umetnost v Jugoslaviji. Prav ista potreba se kaže glede opere. Ustanovitev operne šole je nujna potreba. »Glasbena Matica« je v tej stroki dosegla že mnogo uspehov (Betetto, Križaj, Rijavec, Polakova, Thalerjeva, Lovšetova, Devova), še več pa bo dosegla, če se omogoči ustanovitev popolne operne šole združene s konservatorijem. Vsa operna gledališča v Jugoslaviji so v glavnem navezana na domače operne moči. Enako nujna, če ne še večja pa je potreba ustanovitve dramatične šole. V celi državi ni niti ene sistematično urejene. Vse igralske moči so se izobrazovale le autodidaktično, po poti realne prakse na gledališčih in v potujočih družbah. Ta način pa je težak in nesiguren in često uničuje eksistence. Brez lastnega konservatorija bi naši veliki talenti ostajali podrejeni. Že iz teh kratkih opazk je potreba ustanovitve konservatorija razvidna, utemeljena in nujna.

M. Hubad.

Preložitev ljubljanskih kolodvorov. Pododsek za proučitev vprašanja, kako naj se z ozirom na nemoteni razvoj Ljubljanskega mesta prestavijo kolodvori oziroma železniške proge v mestnem območju, je pred kratkim dokončal svoje delo. Uspeh svjih študij bo predložil v obliki brošure anketi prve dni prihodnjega meseca.

Zdravniki-specijalisti. Ministrstvo SHS za narodno zdravje je sklenilo poslati v svrho specializiranja šest zdravnikov na inozemska vseučilišča in sicer dva za bakteriologijo, dva za venerologijo, enega za tuberkulozo in enega za šolsko hygieno. Štipendija znaša za one zdravnike, ki niso v državni službi, 10.000 dinarjev, za one pa, ki so v državni službi, 5000 dinarjev. Interesenti se opozarjajo na razpis.

Dovoljenja za izvažanje blaga. Kraljevi generalni civilni komisarijat za Julijsko Benečijo sporoča: Vsa dovoljenja za izvažanje, katera je izdal kr. gubernatorat Julijske Benečije do 6. avgusta t. l. so veljavna do vštevši 15. septembra t. l. Blago, za katero se je izdalo dovoljenje, se mora v tem roku predložiti kraljevim carinskim uradom. Po poteku tega roka so zgoraj navedena dovoljenja neveljavna in se morajo torej obnoviti. Ta odlok seveda ne velja za blago, ki se po naredbi, izdani 28. t. m. štev. 20.432 I. E., sme izvažati brez dovoljenja.

Razširjenje zdravstvene službe v okrajni bolniški blagajni. Tukajšnja okrajna bolniška blagajna je ustanovila dva nova oddelka v svoji zdravstveni službi: 1. **Nevrološki ambulatorij,** katerega bo vodil prof. dr. Silvio Canestrini, ki bo sprejemal v vseh delavnih dnevih na Korzu št. 41, I. nadstr. ob 8½ člane in ob 9 tozadevne prikrižence. 2. **Otroški oddelek** z dvema odsekoma: odsek a. — Zdravljenje dojencev, ki so otroci članov ali članic blagajne, do izpolnjenega prvega leta; odsek b. — Ambulatorij za dečke, sinove članov ali članic blagajne, od 2. do 15. leta. V odseku a se bodo sprejemali v torek dojenci, sinovi članic, in v petek dojenci, sinovi članov; ambulatorij (odsek b) bo odprt v ponedeljek, sredo, četrtek in soboto. Otroški oddelek bo vodil dr. Angelj Luzzatto, ki bo sprejemal v ulici Stadion št. 26, II. nadstr. ob 17½. — Oba oddelka zdravstvene službe bosta začela delovati s prihodnjim mesecem septembrom in sicer nevrološki ambulatorij v ponedeljek, 1. in otroški oddelek v četrtek 4. septembra.

Smrt pod tramvajem. Na istrski ulici, v bližini Sv. Jakoba je povozil tramvaj včeraj ob 16'15 Danteja Urbonettija, 7 let starega, ki je hotel teči črez cesto. Kolo mu je prerezalo vratno žilo in dobil je tudi nevarne poškodbe na rebrih. Njegov oče, ki je bil priča nesreči, je nesel dečka v lekarno Marinković, toda že med potjo je revež podlegel hudim ranam. Telefonirali so na rešilno postajo. Zdravnik, ki je prihitel z avtomobilom na lice mesta, je ugotovil smrt.

Karbolno kiselino je izpila. Neka Julija Krauter, stara 24 let, stanujoča v ulici Punta del Forno 12, je izpila zaradi vednih ljubezenskih prepirov večjo dozo karbolne kiseline. Peljali so jo na rešilno postajo, kjer ji je zdravnik izpral želodec. Nato so jo prepeljali v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v I. oddelek.

Izlet z avtomobilom. Včeraj se je peljala družba častnikov in civilistov z avtomobilom v Furlanijo. Pri Scodavacchi je zadel avtomobil ob drevo, ki je stalo kraj ceste. Avtomobil se je hipoma ustavil in izletniki so izleteli vsled sunka iz avtomobila kakih 5 metrov v neko njivo. Zgodilo pa se k sreči ni nobenemu nič hudega, le šofer Marko Maifei, star 30 let, mehanik, stanujoč v gornjem Kjadinu, je pri skoku udaril z glavo ob vejo in pri tem izgubil desno uho. Avtomobil pa se je precej poškodoval.

V pijanosti. Ivan Makuš, star 57 let, si je privoščil včeraj par kozarcev več kakor po navadi in prišel jako vesel in dobre volje domov v ulico del Rivo 3. V kuhinji se je vsedel na stolico in izgubil ravnotežje. Udaril je s čelom ob vrata in pri padcu dobil močno rano na čelu in poškodbe po obrazu. Prvo pomoč je dobil na rešilni postaji. Sedaj se nahaja v IV. oddelku tukajšnje mestne bolnišnice.

Ožgal ga je bencin. Marij Jurkić, 15 let star stanujoč na Vrdeli, se je igral z nekim motorjem na bencino. Hotel je spraviti motor v tek. Prišel je pa z vžgano žvepleno preveč blizu k bencinu, ki se je vnel. Plamen ga je poškodoval po obrazu in po vratu. Prvo pomoč je dobil na rešilni postaji, od koder so ga z avtomobilom prepeljali v mestno bolnišnico. Sprejeli so ga v VII. oddelek.

Tatovi so vdrli s pomočjo vetrihov v trgovino Peraza Frana ter odnesli 100 slamnikov, nekaj steklenic likerjev, uro in eno sliko v skupni vrednosti 1000 lir.

— Karabinjerji so včeraj zasačili Evgena Petronio, ko se je hotel polastiti dveh akumulatorjev, v vrednosti 150 lir, katera sta se nahajala v nekem vojaškem motornem čolnu.

— Aretirali so včeraj Maksimiljana Čehovina, ker je sprejel 8 kg ukradene slanine ter radi sodeležbe pri tatvini dveh gnjati. Blago je bilo ukradeno iz železniškega voza na postaji pri Sv. Andreju.

— Verginelu Florianu so včeraj ukradli v ulici Genova kolo, vredno 250 lir.

— Ivan Gauzi, natakar, si je izposodil pri tvrdki Viktor delle Fave v ul. Porporella št. 7 L 58'—. Ko pa ni ob določenem roku vrnil denarja, ga je omenjena tvrdka naznanila kvesturi. Poštenega natakarja sedaj iščejo.

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

UČITELJ poučuje otroke ljudske šole. Pride tudi na dom. Cene zmerne. Pojasnila: Sv. Ivan Spodnji 628 I. 3973

VDOVEC, srednje starosti, rokodelec, zdrav, z malo družino, se želi seznaniti z dekletom od 20—35 let, če mogoče z malim posestvom, dobrega značaja. Le resne ponudbe pod »Vdovec št. 33008« na ins. oddelek »Edinosti«. 33008

UČITELJICA izvežbana v francoščini in nemščini, pripravlja za izpite. Mesečno 12 lir. Acquedotto 33, IV. nadstr. levo. P 711

PRODA se 15 oken in 10 vrat. Franc Kobal, Občina št. 417. 4003

SLAVICA. Vsakovrstne slovanske knjige kupuje dr. G. B. Corgnali v Vidmu (Udine). 3306

KROJAČNICA Avgust Stular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

ZALOGA UR IN ZLATANINE na veliko izbero se vdobi pri **A. POVH v Trstu** TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

NAZNANILO.

Od torka, 2. t. m. naprej, se bo prodajalo z velikim popustom naslednje poletno blago:

bombaževine, bluze, obleke, klobuki

Več pove jutri

S. ÖHLER & C., nasledniki
v Trstu, Corso V. E. III. 16

Dr. FRANZUTTI

ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Čermaka. - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

ZLATARNICA G. PINO, TRST
se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zatarnica G. ZERKOVITZ & Figlio)
Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

Napovedana tombola s plesom v Sv. Križu se priredi na nedeljo, 21. septembra.

Javen ples
s tombolo
se bo vršil 7. septembra v Saležu.
K obilni udeležbi vabi mladina.

„ETERNIT“
Zaloga je nanovo preskrbljena z navedenim materijalom.
Trst, trg Vittorio Veneto št. 4
(Prej trg delle Poste)
V. JANACH & Co. — Telef. 2242.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordinira od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop.
Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki
VILJEM TUSCHER konc. ZOBOTEHNIK
TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 13, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

Slovensko gosp. društvo „Narodni dom“ pri Sv. Ivanu pri Trstu
išče
KRČMARJA.
Nastop s prvim oktobrom t. l.
Prošnje je vložiti pri odboru omenjenega društva vsaj do 15. sept.
Pojasnila glede pogojev daje odbor.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 1
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 3½% letnim obrestim v čekovno-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostna predala (Safes deposites).
Blagajna posluje od 9 do 13

Odhajanje in prihajanje vlakov.

Centralna postaja (južna.)

Odhodi:

0'15 **D.** v Beograd in Bukarešt (čez Ljubljano in Zagreb).
2'— **D.** na Dunaj (čez Videm in Trbiž) vsak ponedeljek, sredo in petek.
5'30 **O.** v Tržič in Červinjan (čez Bivio).
6'30 **D.** v Reko (čez Št. Peter na Krasu).
6'55 **H.** v Benetke (čez Bivio) Tržič-Videm.
8'— **R.** v Milan, Pariz, London in Bordeaux.
8'30 **O.** v Logatec (zveza z Reko) v Ljubljano.
11'— **D.** v Benetke (čez Bivio-Červinjan).
14'30 **D.** v Benetke (čez Tržič-Videm).
14'50 **O.** v Logatec (čez Št. Peter na Krasu), Reko.
15'15 **O.** v Logatec v Ljubljano in Reko.
17'35 **B.** čez Červinjan v Benetke, Rim, Milan.
18'20 **O.** v Reko čez Št. Peter na Krasu.
20'15 **D.** na Dunaj čez Logatec.

Dohodi:

2'55 **D.** Z Dunaja (čez Trbiž in Videm) vsako sredo, petek in nedeljo.
7'— **D.** Iz Bukarešta, Belgrada (čez Ljubljano in Zagreb).
8'25 **O.** Iz Ljubljane, čez Logatec in iz Reke
9'20 **O.** Iz Vidma (čez Gorico, Tržič, Nabrežino).
9'55 **O.** Iz Ljubljane, Reke (čez Št. Peter na Krasu)
10'50 **D.** Z Dunaja (čez Logatec).
13'50 **D.** Iz Rima (čez Bologno, Padovo, Benetke, Červinjan).
16'30 **D.** Iz Logatca in z Reke.
16'50 **D.** Iz Benetek (čez Videm, Tržič).
18'30 **O.** Iz Červinjana in Tržiča (čez Bivio).
19'15 **H.** Iz Benetek, Červinjana (čez Bivio).
20'25 **O.** Iz Ljubljane, Logatca (zveza z Reko).
23'— **H.** Iz Benetek (čez Videm, Gorico, Tržič in Bivio).
23'20 **D.** Iz Logatca in z Reke.
23'45 **R.** Iz Londona, Pariza, Bordeauxa, Milana, Benetek.

Postaja pri Sv. Andreju.

Odhodi:

5'10 **O.** čez Herpelje v Rovini, Kanfanar, Pulo.
5'46 **M.** v Koper, Buje, Poreč.
7'30 **O.** čez Opčino v Ajdovščino, Gorico in Podbrdo.
8'30 **M.** v Buje čez Koper.
12'50 **O.** čez Herpelje v Kanfanar, Rovinj in Pulo.
15'30 **O.** čez Opčino v Ajdovščino, Gorico in Podbrdo.
17'— **O.** čez Herpelje v Kanfanar, Rovinj, Pulo.
17'16 **M.** čez Koper v Buje.

Dohodi:

8'25 **M.** iz Buj, Kopra itd.
10'05 **O.** iz Pule in medposta).
10'55 **O.** iz Podbrda, Gorice, čez Opčine.
16'25 **O.** iz Pule, Rovinja, Kanfanara, Herpelj, Divače.
16'30 Iz Buj, čez Poreč in Koper.
19'20 **M.** Iz Podbrda, Gorice čez Opčine
21.45 **M.** Iz Poreča, Buj (čez Koper).
22'35 **O.** Iz Pule. Herpelj, Divače itd.

D. = Direktni vlak. **O.** = Osebni vlak. **H.** = Hitri vlak. **R.** = Razkošni vlak. **B.** = Brzovlak. **M.** = Mešanec.

Vozni red parnikov.

Trst—Pula in istrska pristanišča.

Odhod iz Trsta (pomol ribjega trga) ob 7 v Piran (8'20), Salvore (8'40), Umag 9'10), Novigrad (10'10), Poreč (10'55), Vrsar (11'45), Rovinj (12'25), Fazano (14'10), Pulo (15).

Odhod iz Pule: 6'30, Fazana (7'05), Rovinj (8'45), Vrsar (9'20), Poreč (10), Novigrad (10'45), Umag (11'45), Salvore (12'15), Piran (12'50), Trst (14).

Trst—Piran.

Odhod iz Trsta ob 18'15; v Izolo (19'25) Piran (20).

Odhod iz Pirana: 6; Izola (6'40); dohod v Trst 7'45.

Trst—Piran—Portorose.

(Samo ob delavnikih.) Odhod iz Trsta ob 10. — Odhod iz Portorose ob 14. Dohod v Trst: 16'15.

Trst—Umag.

Odhod iz Trsta: 15 (dotaknivši Izolo, Piran in Portorose.) Odhod iz Umaga: 6'15 (dotaknivši Salvore, Portorose in Piran.) Prihod v Trst: 8'45.

Trst—Gradež.

Odhod iz Trsta: 16. Dohod v Gradež 18'30. Odhod iz Gradeža 6; Dohod v Trst 8'30.

Trst—Koper.

(Ob delavnikih.) Odhod iz Trsta: 8, 10'45, 12, 15, 19'15. — Odhod iz Kopra: 6, 7, 9'15, 13'30, 18. (Ob nedeljah in praznikih) Odhod iz Trsta: 8, 10'45, 12, 15, 21. Odhod iz Kopra: 6, 7, 9'15, 13'30, 17,30.

Trst—Benetke.

Odhod iz Trsta (vsak dan) : 8; dohod v Benetke 12. — Odhod iz Benetek: 8; dohod v Trst: 13.

Cenjeni inserenti, kateri nam pošiljajo oglase z dežele, naj nam oproste, če je oglas šele 10-15 dni pozneje objavljen, ker temu nismo krivi mi, ampak neurejene poštne razmere. — Prosimo tudi, da se oglasi plačajo antecipatno.